

Prof.Ak.Soch. Marian Karel

Oponentní posudek na disertační práci autora Ing. Arch. Jana Tůmy zpracované na téma :

UMĚLECKÉ INSTALACE VE VEŘEJNÉM PROSTORU

Školitel - prof.Akad.arch. Vladimír Soukenka , 15115 Ústav interiéru a výstavnictví, stud. Obor - Architektura, teorie a tvorba , stud. Program - A Architektura a urbanismus , FA Fakulta architektury , České vysoké učení technické v Praze.

Autor Ing. Arch. Jan Tůma si jako téma (formát) své Dizertační práce vymezil těžko uchopitelné (jak sám konstatuje) a přesto široce teoreticky zpracované téma týkající se vztahu uměleckého díla a veřejného prostoru. Autor se v teoretické části své dizertační práce opírá o pojem HETEROTOPIE, který rezonuje ve Foucaultově teoretickém dílu. Jeho strukturalistická a postmoderní filosofie je často mezioborově interpretována a termíny (jako například zmíněná heterotopie) nacházejí uplatnění i v oborech, které spolu na první pohled nesouvisí. Pojem *heterotopie* tak lze například nalézt i v medicíně, kde značí novotvary, které mají netradiční vztah ke konkrétním orgánům. Paralela veřejného prostoru a prostoru organického (lidského těla) vybízí i k jinému, širšímu úhlu pohledu. Lze například zmínit možnou, zde ne reflektovanou paralelu v často citovaném a odkazovaném teoretickém díle G.Kepese a R.Arnhemema...

Struktura a obsah Dizertační práce je však z mého pohledu formulována přehlednou a dostatečnou formou. Dobře a uchopitelně je popsána metodika a cíl práce.

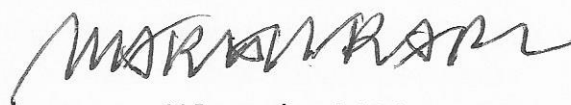
Autor se logicky hlouběji věnuje definici veřejného prostoru, který je hlavním formátem výzkumu. Je tedy pochopitelné, že definici již zmíněného pojmu „*heterotopie*“ věnuje autor samostatnou kapitolu, kde jí mimo jiné fenomenologicky konfrontuje s formátem nových médií, kterými se hlouběji zabývá v následující kapitole. Dalším fenoménem, který analyzuje a konfrontuje s veřejným prostorem, je site -specific instalace a její dynamicky se měnící formát, který přinesl rozvoj multimediální kultury, potažmo masmédií.

Jako zásadní součást dizertační práce Ing. Arch. Jana Tůmy vnímám především její praktickou část, kde autor demonstruje své či citované teorie v praxi na vlastních autorských dílech, které jsou kvalitní a tematicky dobře propojené s teoretickou částí. Právě aspekt Těžko uchopitelného formátu site specific instací, jejichž často komplikovaná, nepřehledná a přetechnizovaná struktura, generuje, cíleně či náhodně, v komunikaci s veřejným prostorem „*hypestrukturální děj*“ , může vést ke zde citované heterotopii . Cenný je tedy pro mne pohled od praktikujícího umělce – teoretika, neboť jeho praxe a cit mohou za určitých předpokladů být přínosné k pochopení oblasti znalosti mechanismů a techniky spojené s tvorbou multimediální kompozice ve veřejném prostoru. Je však z mého pohledu otázkou, do jaké míry může být autorský přínos obohacujícím vstupem do problematiky tak hluboce teoreticky řešené umělecko-teoretickými platformami jako je například nám regionálně a

kulturně blízké ZKM Karlsruhe nebo multiplatformní a mezioborové CAVS MIT (zde například: *MANOVICH, Lev. The language of new media....*). Dále je potřeba ve vztahu k řešenému zmínit i historickou paralelu spojenou s fenoménem Giogy Kepese, či Laszla Moholy Nagyho a přidat tak k strukturalistickému vhledu i pohled celostní a behaviorální. S přihlédnutím k často citovaným paradigmatům (Thomase Kuhna) by i ke vztahu k dílu Foucoultově a autorem osvojenému idiomu „*Heteropie*“ mohly být, mimo jiné, přínosné i citace a analýza filozofického díla Gastona Bachelarda.

Přes veškerou shledanou kritiku vycházející z vyšších požadavků kladených na teoretický obsah, rozsah a odbornost doktorské závěrečné práce je třeba vyzdvihnout autorský vhled do dané problematiky akcentovaný praktickými výstupy samotného autora. Cenný je pro mě i pohled na řešené téma „odjinud“ – od praktikujícího architekta působícího na Fakultě architektury, kde je umění důležitou složkou profesní průpravy.

Dizertační práci Ing. Arch. Jana Tůmy zpracované na téma Umělecké instalace ve veřejném prostoru doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 4.11.2019

Prof.Ak.Soch. Marian Karel